

Forsøg med Stammer af Hvidkløver.

1934—1937 og 1928—1934.

Ved Josef Hansen.

311. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I Vinteren 1933—34 udsendte Statens Planteavlsudvalg Indbydelse til Deltagelse i Stammeforsøg med Hvidkløver. Forsøgene udlagdes i Sommeren 1934, og de første 3 Aars Forsøgsresultater foreligger med Høst 1937. En foreløbig Meddelelse om disse Resultater gives i nærværende Beretnings 1. Afsnit. Beretningens 2. Afsnit omfatter en afsluttende Opgørelse af de i 1928 paabegyndte Stammeforsøg med Hvidkløver, hvorom der er afgivet foreløbig Beretning om de første 3 Aars Resultater i 195. Meddelelse.

Beretningen er udarbejdet af Forstander *Josef Hansen*, Tystofte.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

1. Foreløbig Beretning om Stammeforsøg med Hvidkløver. 1934—37.

I December Maaned 1933 udsendte Statens Planteavlsudvalg paa sædvanlig Maade Indbydelse til Deltagelse i Dyrkningsforsøg med danske Stammer af Hvidkløver. Der blev anmeldt 11 Stammer, som sammen med en Prøve Handelsfrø af Morsø-Stammen blev udsaaet i Forsøg paa Forsøgsstationerne ved Lyngby, Tystofte og Askov, der har lermuldet Jord, samt paa Marsken ved Ribe og Højmosen ved Tylstrup. Forsøgene skal efter Planen ligge i 5—6 Aar, men i Indbydelsen til Deltagelse i Forsøgene meddeltes, at hvis Forsøgsresultaterne fandtes egnede, vilde der efter 3 Aars Forsøg blive udsendt en foreløbig Meddelelse. Med Høst 1937 foreligger 3 Aars Forsøgsresultater, som anses for egnede til Offentliggørelse, og de meddeles i nærværende foreløbige Beretning i kortfattet Form, idet udførlig Beretning vil fremkomme efter Forsøgenes Afslutning, og først til den Tid vil der blive taget Bestemmelse om Tildeling af Romertal til de bedste Stammer.

I Forsøgene har deltaget følgende Stammer:

1. Morsø Østofte, Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.
2. Morsø Bjørndrup, Morsø Frøkontor, Nykøbing M.
3. Morsø Hunderup, Grd. *L. Søndergaard*, Ø. Hunderup, Nykøbing M.
4. Morsø M. F. 2, Morsø Frøkontor.
5. Smalbladet, engelsk, Pajbjergfonden, Børkop.

6. Morsø Pajbjerg, Pajbjergfonden.
7. Vild engelsk, Kent, D. L. F. & F. D. B.
8. Morsø, Handelsfrø.
9. Bredbladet engelsk, Frøavlscentret Hunsballe, Holstebro.
10. Øtofte, D. L. F. & F. D. B.
11. Morsø Trifolium, A/S Markfrøkontoret Trifolium, København.
12. Vild jysk, D. L. F. & F. D. B.

Af Stammerne Nr. 5 og 6 var Beholdningerne af Frø saa smaa, saa de ikke kunde udsaaes i alle Forsøgene. Nr. 6, Morsø Pajbjerg, har ikke været udsaaet i Forsøget paa Marsken og Nr. 5, smalbladet engelsk, har kun været med i Forsøgene ved Tystofte og Askov, hvorfor disse Stammer og især den sidste ikke kan regnes at være saa paalideligt afprøvede som de øvrige Stammer.

Forsøgene er udlagt i Sommeren 1934, og der har været anvendt 6 Fællesparceller à 40—50 m². Der blev udsaaet 6 kg Hvidkløver i Blanding med 20 kg Alm. Rajgræs pr. ha.

Hovedresultaterne af Forsøgene fremgaar af Tabel 1, hvor Udbyttet er beregnet i Hø med 15 pCt. Vand.

Tabel 1.
Udbytte af Kløver i Stammeforsøg med Hvidkløver.
Gennemsnit af alle Stationer.

Nr.	Stamme	hkg Hø pr. ha				Forholdstal			
		1. Aar, 1935	2. Aar, 1936	3. Aar, 1937	I alt	1. Aar, 1935	2. Aar, 1936	3. Aar, 1937	I alt
1	Morsø Øtofte	22.0	44.5	39.9	106.4	124	116	110	115
2	Morsø Bjørndrup	20.5	40.9	40.1	101.5	115	107	111	110
3	Morsø Hunderup	18.8	40.7	37.3	96.8	106	106	103	105
4	Morsø M. F. 2	18.0	40.6	37.8	96.4	101	106	104	104
5	Smalbladet engelsk, Pajbjerg.	16.0	38.9	41.4	96.3	90	101	114	104
6	Morsø Pajbjerg	15.3	41.9	38.9	96.1	86	109	107	104
7	Vild engelsk, Kent	13.4	38.5	39.8	91.7	75	100	110	99
8	Morsø, Handelsfrø	18.6	36.6	35.2	90.4	105	95	97	98
9	Bredbladet engelsk, Hunsballe ..	18.0	37.3	32.5	87.8	101	97	90	95
10	Øtofte	16.2	35.8	35.8	87.8	92	93	99	95
11	Morsø, Trifolium	18.6	36.8	31.5	86.9	105	96	87	94
12	Vild jysk, Øtofte	13.8	32.4	32.8	79.0	77	84	91	85

I Tabel 1 er Stammerne opstillede i Rækkefølge efter deres samlede Høudbytte af ren Kløver i alle 3 Aar, idet dette er beregnet som Gennemsnit af alle 5 Forsøgssteder. Ved Forholdstalsberegningen er benyttet Gennemsnit af de 10 Stammer, der har været med i alle Forsøg som Grundlag.

Det fremgaar af Forsøgene, at Morsø Øtofte er en tydelig Nr. 1 i 1. og 2. Aar, medens flere andre Stammer er paa Højde med den i 3. Aar. Det samlede Udbytte i de 3 Aar ligger 15 pCt. over Gennemsnit.

Nr. 2 har givet 10 pCt. over Gennemsnit, idet den har givet lavere Udbytte end Nr. 1 i de 2 første Aar, men samme Udbytte i 3. Aar.

Nr. 3 har haft mere jævne Forholdstal i de 3 Aar og giver i samlet Udbytte 5 pCt. over Gennemsnit. Stamme Nr. 2 og 3, der tilhører henholdsvis Morsø Frøkontor og Grd. *L. Søndergaard*, Ø. Hunderup, er begge gamle Lokalstammer, der igennem en lang Aarrække har været dyrkede paa samme Ejendom, og som ikke har været under Forædling.

De følgende 3 Stammer har samme Forholdstal for Udbyttet i 3 Aar, 104, men Udbyttet har fordelt sig væsentlig forskelligt paa Aarene.

Nr. 4, der har lignende Oprindelse som Nr. 2 og 3, men har været under Forædling ved Udvalg af Enkeltplanter, har ligget omtrent paa samme Højde i Forhold til Gennemsnit i alle Aar.

Nr. 5, smalbladet engelsk fra Pajbjergfonden, der er forædlet ved Udvalg i vild engelsk Hvidkløver, har forholdsvis lavt Udbytte i 1. Aar, men stiger stærkt i relativt Udbytte i 2. og 3. Aar og har i 3. Aar været den højest ydende af alle Stammer. Denne Stamme kan dog ikke placeres med samme Sikkerhed som de øvrige Stammer, da den kun har været med i 2 af de 5 Forsøg.

Nr. 6, der er dannet ved Udvalg i Morsø Hvidkløver, har givet meget lavt Udbytte i 1. Aar, men den er i 2. og 3. Aar paa Højde med de øvrige Morsø-Stammer. Baade denne Stamme og Nr. 5 har givet forholdsvis stort Udbytte ved Askov i 3. Aar.

Nr. 7 er vild engelsk Hvidkløver fra Kent. Den har ligesom i tidligere Stammeforsøg begyndt med et lavt Udbytte i 1. Brugsaar, men er gaaet stærkt frem i de to følgende Aar, saaledes at den i 3. Aar har givet samme Udbytte som de to Morsø-Stammer Nr. 1 og 2. I enkelte Forsøg og efter adskillige Iagttagelser i Praksis har vild engelsk Hvidkløver vist sig at have større Evne til at klare sig over for Angreb af Kløveraal end de danske Hvidkløverstammer, antagelig fordi den er villigere til at forny sig ved Udløbere end disse.

Nr. 8 er en Prøve af almindeligt Handelsfrø af Morsø-Hvidkløver, som i alle 3 Aar har ligget nær Gennemsnit af alle Stammer.

Nr. 9 er en bredbladet Form af engelsk Hvidkløver, som i Udseende meget ligner Morsø. Den har givet forholdsvis godt Udbytte i 1. Brugsaar, men i de to følgende Aar har den været i Tilbagegang i Forhold til de øvrige Stammer.

Nr. 10 stammer fra Krydsning mellem Strynø- og Morsø-Kløver. Dens Udbytte har været i relativ Fremgang i Aarenes Løb, men i Gennemsnit opnaar den kun Forholdstal 95. Den har dog i 3. Brugsaar givet forholdsvis højt Udbytte ved Askov.

Nr. 11 er en Morsøkløver, men den blomstrer en Del tidligere end andre Stammer af Morsøkløver, og den har i Udbytte meget nær fulgt Nr. 9.

Nr. 12 er udvalgt blandt vildt voksende Hvidkløverformer fra Jylland og ligner meget vild engelsk Hvidkløver, ogsaa i sin Udvikling fra 1. til 3. Aar, men den har i Gennemsnit af alle tre Aars Udbytte kun naaet Forholdstal 85.

Tabel 2 giver en Oversigt over Høudbyttet af Hvidkløver i hvert enkelt Aar paa hvert Forsøgssted. Ved Lyngby og Askov har Udbyttet været ret godt i 1. Brugsaar, medens der ved Tystofte var en lidt tyndere Bestand og for daarligt Udbytte som Følge af Tørke. I de to følgende Aar har Plantebestanden været tæt og god paa alle disse tre Stationer og Udbyttet højt.

Tabel 2. Kløverhø i Stammeforsøg med Hvidkløver.
hkg pr. ha.

Nr.	Stamme	Lyngby			Tystofte			Askov			Marsken, Ribe			Mose, Tylstrup		
		1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937	1935	1936	1937
1	Morsø Øtofte	38.9	48.9	32.9	21.3	59.8	70.0	30.4	55.5	55.6	5.3	38.1	11.6	14.4	19.8	29.4
2	Morsø Bjørndrup	36.2	48.7	32.7	19.1	55.3	64.6	28.1	53.5	56.9	5.3	31.4	14.1	13.9	16.0	32.5
3	Morsø Hunderup	33.4	48.1	32.9	16.2	52.0	54.7	26.9	52.9	54.8	3.9	30.0	13.4	13.6	20.5	30.8
4	Morsø M. F. 2	29.5	45.8	32.1	15.9	53.3	60.6	26.0	54.1	51.8	4.2	30.4	13.1	14.4	19.3	31.5
5	Smalbl. eng., Pajbjerg	—	—	—	14.5	52.5	64.1	23.5	51.7	62.9	—	—	—	—	—	—
6	Morsø Pajbjerg	27.8	49.6	32.7	14.9	57.1	59.6	20.5	57.4	61.3	—	—	—	10.4	13.2	30.8
7	Vild engelsk, Kent	23.2	46.1	29.8	12.2	50.2	65.5	22.2	49.6	53.8	2.8	34.6	19.1	6.4	11.5	31.3
8	Morsø, Handelsfrø	31.6	41.9	28.8	17.2	49.3	53.3	28.1	52.6	54.4	4.2	26.5	9.9	11.4	13.0	29.4
9	Bredbl. eng., Hunsb.	32.4	44.8	29.8	16.2	51.2	52.0	24.7	49.6	48.4	4.2	28.6	5.3	12.4	12.5	26.8
10	Øtofte	28.7	41.9	29.4	15.9	49.8	55.5	22.7	50.0	60.8	2.8	25.8	4.9	11.1	11.8	28.2
11	Morsø, Trifolium	32.7	43.5	27.1	16.7	49.8	43.8	28.7	51.3	53.5	4.2	27.2	5.6	10.4	13.0	27.8
12	Vild jydsk, Øtofte	22.9	40.2	28.6	11.8	43.4	51.5	21.7	44.1	48.8	1.4	20.8	6.7	10.8	13.0	28.7

Paa Marsken ved Ribe var Starten nærmest mislykket, men Plantebestanden og Udbyttet blev tilfredsstillende i 2. Aar, for atter at gaa tilbage i 3. Aar. Paa Højmosen ved Tylstrup var Plantebestanden lidt tynd og Udbyttet lavt i de første to Aar, men 3. Aar blev Udbyttet ret tilfredsstillende.

For de enkelte Stammer har Rækkefølgen været lidt forskellig i Forsøgene, men Hovedlinien er dog den samme. Mest fremtrædende er det, at vild engelsk Hvidkløver har klaret sig forholdsvis godt under de ugunstige Forhold i Forsøget paa Marsken.

Tabel 3.

Forholdstal for samlet Udbytte samt Hvidkløverprocent.

Gennemsnit af alle Stationer.

Nr.	Stamme	Forholdstal for Udbytte af Hvidkløver + Græs				Procent Hvidkløver			
		1935	1936	1937	I alt	1935	1936	1937	Gns.
1	Morsø Øtofte	105	106	106	105	29.8	57.7	51.8	46.7
2	Morsø Bjørndrup	106	105	105	105	27.3	53.4	52.6	44.6
3	Morsø Hunderup	104	105	101	103	25.7	53.1	50.9	43.5
4	Morsø M. F. 2	101	104	102	102	25.4	53.7	50.9	43.7
5	Smalbladet engelsk, Pajbjerg	96	101	115	104	23.6	53.1	49.4	42.8
6	Morsø Pajbjerg	92	103	104	100	23.6	55.7	51.3	44.5
7	Vild engelsk, Kent	94	100	108	101	20.2	52.9	50.6	42.1
8	Morsø, Handelsfrø	102	98	97	99	25.8	51.4	50.0	42.3
9	Bredbladet engelsk, Hunsballe	98	97	96	97	26.1	53.0	46.2	41.9
10	Øtofte	97	97	99	98	23.8	50.8	49.5	41.7
11	Morsø, Trifolium	102	96	92	97	25.8	52.8	47.2	41.7
12	Vild jydsk, Øtofte	91	94	96	93	21.5	47.5	47.0	39.1

I Tabel 3 er i Forholdstal meddelt en Oversigt over det samlede Udbytte af Kløver og Græs.

Udbytteforskellene mellem Stammerne bliver ved saadan Opgørelse af Forsøgene langt mindre, end naar Opgørelsen sker paa Kløverudbyttet alene, idet de Kløverstammer, der gror kraftigt til, giver ringe Plads for Græsset, medens dette vil brede sig stærkt i Selskab med svagere voksende Kløverstammer. Ser man bort fra Stamme Nr. 5, for hvilken Forsøgsresultaterne er mere usikre end for de øvrige Stammer, da den kun har været med i to af Forsøgene, giver Beregningen af det samlede Udbytte ingen Ændring i Stammernes Rækkefølge.

Det nævnte Forhold med Græssets Udvikling i stærkere og svagere voksende Kløverstammer giver sig ogsaa Udtryk i Afgrødernes procentiske Indhold af Kløver, der fremgaar af den

sidste Halvdel af Tabel 3. Af denne ses det, at Hvidkløveren ikke har været meget fremtrædende i 1. Brugsaar, medens den i de to følgende Aar har udgjort ca. Halvdelen af Afgrøden. Som det ses af Tabellens sidste Rubrik, har den gennemsnitlige Kløverprocent været højest for Stamme Nr. 1 og lavest for Stamme Nr. 12, og Kløverprocenten er ret regelmæssigt dalende med lavere Udbytte, hvilket vil sige, at de øverste Stammer i Rækken baade giver størst Udbytte af ren Hvidkløver, størst samlet Udbytte af Kløver og Græs og den højeste Kløverprocent i Afgrøden.

2. Stammeforsøg med Hvidkløver. 1928—1934.

I Foraaret 1928 blev der paa Iermuldet Jord paa Forsøgsstationerne ved Lyngby, Tystofte og Askov udlagt Forsøg med Stammer af Hvidkløver. Planen var, at Hvidkløveren skulde give Afgrøde i 5—6 Aar, og i disse Aar skulde Markerne saa vidt muligt behandles som varige Græsmarker, der bliver afgræssede. Udlægsmarkerne blev gødet med 200 kg Kali og 400 kg Fosforsyre pr. ha, og disse Gødninger er i Reglen blevet anvendt hvert Aar til Hvidkløveren. Ved Askov er den ene Halvdel af Forsøget desuden blevet gødet med Kvælstofgødning. Naar det er skønnet nødvendigt, er Hvidkløveren blevet tromlet med svær Tromle.

Afhugning af Afgrøden er foretaget, naar denne har været passende udviklet til Afgræsning, og der er i Reglen høstet 4—5 Slæt aarlig.

Efter Afslutning af de 3 første Forsøgsaar blev der udsendt en foreløbig Meddelelse om Resultaterne, men Forsøgene fortsattes i de følgende 3 Aar til Høst 1934. Et Par af Forsøgene blev yderligere liggende et Par Aar længere og benyttedes til Afgræsning, men de i disse Aar foretagne Observationer over Stammernes Udvikling har ikke givet væsentlige Bidrag til Supplering af Forsøgsresultaterne.

Forsøgene blev foruden paa de 3 nævnte Forsøgsstationer ogsaa anlagt paa Højmose og paa Marsk, men her mislykkedes Udlæget, og Beretningen omfatter derfor kun de 3 Forsøg paa Iermuldet Jord.

Den Faktor, som har væsentligst Indflydelse paa Hvidkløverens Udvikling i Sommerens Løb og for Aarets Udbytte, er Nedbøren og især Nedbøren i de egentlige Vækstmaaneder. Denne vil for de 3 Forsøgsstationer fremgaa af Tabel 4.

Tabel 4. Nedbør i Maanederne Marts—August i mm.

Aar	Lyngby						Tystofte						Askov								
	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Marts—Aug. i alt	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Marts—Aug. i alt	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Marts—Aug. i alt
1928	14	15	57	102	37	112	337	16	24	51	46	28	93	258	17	22	23	91	86	66	305
1929	22	48	23	106	59	40	298	18	36	45	47	61	21	228	12	36	34	82	34	74	272
1930	23	28	102	52	76	94	375	25	38	71	33	62	73	302	36	34	96	43	63	81	353
1931	22	37	35	41	142	106	383	26	30	29	55	134	50	324	28	56	71	35	233	105	528
1932	17	54	48	19	99	32	269	10	59	110	39	67	33	318	21	52	83	20	59	95	330
1933	42	17	17	74	73	53	276	40	13	15	23	68	36	195	72	21	39	49	108	97	386
1934	69	20	47	33	29	75	273	45	35	19	26	10	131	266	70	26	31	31	41	86	285
Normal	37	42	39	52	63	82	315	33	35	36	44	63	66	277	47	43	45	55	72	96	358

Ved Lyngby har Perioder med lav Nedbør i 1932 og 1933 øjensynlig forringet Hvidkløveren stærkt. Ved Tystofte har den ringe Nedbør i Sommeren 1932 og Foraar og Sommer 1933 sikkert været Hovedaarsagen til, at Kløveren de to sidste Aar var meget svag. Ved Askov har Vejrliget været mere gunstigt for Hvidkløveren end paa de to andre Stationer.

Da kun Danske Landboforeningers Frøforsyning og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger ved Forsøgenes Begyndelse havde Forædlingsarbejde i Gang med Hvidkløver, blev der ikke, som Reglen ellers er, udsendt Indbydelse til Deltagelse i Stammeforsøgene, men efter Forhandling med de nævnte Firmaers Forædlingsvirksomhed indgik 3 nye Stammer i Forsøgene sammen med indkøbte Prøver, og Forsøgene kom til at omfatte følgende 8 Prøver eller Stammer, der her som i det følgende er anført i Rækkefølge efter Gennemsnitsudbyttet i Forsøgene:

1. Morsø Øtofte.	5. Morsø, Avl paa 5. Aars Mark.
2. Strynø Øtofte, sildig.	6. Morsø, normal Avl.
3. Vild engelsk.	7. Strynø Øtofte, tidlig.
4. Strynø.	8. Bayern.

Prøverne Nr. 1, 2 og 7 er nye Stammer fra D. L. F. & F. D. B., Nr. 3 er en vild engelsk Hvidkløver fra Kent, som er fremskaffet af Statskonsulent *Harald Faber*, Nr. 4 og 6 er almindeligt Brugsfrø af D. L. F.'s Avl, Nr. 5 er Morsø-Hvidkløver, hvoraf Frøet er avlet paa en 5-aarig Mark og leveret til For-

søgene af Morsø Frøkontor. — Prøven er taget med i Forsøgene for at undersøge, om Frø fra gamle Marker giver en mere varig Hvidkløverbestand end Frø, der avles normalt paa 1. Aars Mark, — og endelig er Nr. 8 en Prøve fra det bayerske Højland, som anses for at være særlig haardfør og varig.

Forsøgene blev udlagt i Byg i Foraaret 1928, Hvidkløveren blev radsaaet, og der udsaaedes 6 kg Hvidkløver + 20 kg Alm. Rajgræs pr. ha paa 6 Fællesparceller à 50 m².

Høstningen er blevet foretaget med Slaamaskine, og Afgrøden er opsamlet i en Zinkkasse og vejjet grøn, hvorefter der er udtaget Prøver til Høbestemmelse og botanisk Analyse, ved hvilken der er bestemt Mængden af Hvidkløver, Græs og Ukrud.

Gennemsnitsudbyttet af Kløverhø paa alle 3 Forsøgssteder i de enkelte Forsøgsaar samt det samlede Udbytte i alle 6 Aar fremgaar af Tabel 5.

Tabel 5. Hvidkløverstammer 1929—1934.

Udbytte i hkg Kløverhø pr. ha.

Gennemsnit af alle Stationer.

Stamme	1929	1930	1931	1932	1933	1934	I alt i 6 Aar
1. Morsø Øtofte	35.8	29.9	28.9	15.2	10.8	18.0	138.6
2. Strynø Øtofte, sildig	36.7	29.3	27.0	15.2	9.3	18.6	136.2
3. Vild engelsk	20.5	27.3	31.5	22.1	14.5	19.1	135.0
4. Strynø	36.0	27.6	28.0	16.0	8.3	14.7	130.5
5. Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	26.8	29.6	26.1	15.7	10.0	17.3	126.3
6. Morsø, normal Avl	28.5	25.4	26.7	16.7	10.0	17.5	124.8
7. Strynø Øtofte, tidlig	32.9	27.6	27.2	14.1	6.7	16.0	124.5
8. Bayern	18.4	15.5	20.5	10.2	6.4	14.6	85.7

Nr. 1, Morsø Øtofte, har givet højest Udbytte, 138.6 hkg Hø pr. ha alle Aar, Nr. 2 er den sildige Strynø Øtofte med 2.4 hkg mindre og Nr. 3, vild engelsk med 3.6 hkg mindre end Nr. 1. De to gamle Stammer, Strynø og Morsø, har givet henholdsvis 8.1 og 13.8 hkg lavere Udbytte end Nr. 1. Forskellen mellem Morsø, avlet paa 5. Aars Mark, og den gamle Morsø-Stamme af 1. Aars Avl har været ubetydelig, kun 1.5 hkg. Lavest staar bayersk Hvidkløver med kun 85.7 hkg, og den viser saaledes en lignende Underlegenhed for udenlandsk Hvidkløver over for de danske Stammer, som er fremgaaet af tidligere Forsøg.

Af Tabel 6 ses Svingningerne i de enkelte Aars Udbytte, idet Udbyttet her er omregnet i Forholdstal med Gennemsnit af alle Stammer = 100.

Tabel 6. Forholdstal for Udbytte af Kløverhø.
Gennemsnit af alle Stammer = 100.

Gennemsnit af alle Stationer.

Stamme	1. Brugsaar,		3. Brugsaar,		5. Brugsaar,		Alle 6 Aar i alt
	1929	1930	1931	1932	1933	1934	
1. Morsø Øtofte	121	113	107	97	113	103	111
2. Strynø Øtofte, sildig	124	111	100	97	97	107	109
3. Vild engelsk	70	103	117	141	151	110	108
4. Strynø	122	104	104	102	86	103	104
5. Morsø, Avl paa 5. Aars Mark.	91	112	97	100	114	99	101
6. Morsø, normal Avl	97	96	99	106	104	101	100
7. Strynø Øtofte, tidlig	112	104	101	90	70	92	99
8. Bayern	62	58	76	65	67	84	68

Gennemsnit af alle Stammer i 6 Aar falder sammen med den gamle Morsø-Stamme, og Udbyttet af denne Stamme har i alle Aar ligget ret nær ved Gennemsnittet. Stamme Nr. 1, Morsø Øtofte, har givet 11 pCt. mere end Gennemsnit, men Udbyttet af denne Stamme har varieret stærkt i de enkelte Aar, idet dens Overvægt har været størst i de første Aar. Dette er mest fremtrædende, naar den sammenlignes med Nr. 6, den gamle Morsø-Stamme, idet Udbytteforskellen mellem disse to Stammer er meget mindre i de sidste Aar end i de første. Noget lignende har Forholdet været med Stamme Nr. 2, Strynø Øtofte, sildig, der i Gennemsnit har Forholdstal 109. Nr. 3, vild engelsk Hvidkløver, har Gennemsnitstallet 108, men den har i Modsætning til de to første Stammer et med Aarene stærkt stigende Udbytte i Forhold til de øvrige Stammer. Nr. 4, den gamle Strynø-Stamme, har i de 4 Aar ligget noget nær Gennemsnit af alle Stammer og Morsø-Stammen, men den har afveget stærkt i 1. Aar ved et meget højt Udbytte og i 5. Aar ved et lavt Udbytte. I det samlede Udbytte i alle 6 Aar har der ikke været væsentlig Forskel paa Morsøkløveren, enten Frøet har været avlet paa ældre Mark eller paa 1. Aars, men Udbyttet efter Frø fra ældre Mark har været noget mere svingende end den gamle Stamme efter normal Frøavl.

Bayersk Hvidkløver har i alle Aar givet noget lavere Udbytte end de danske Stammer. Sammenligner man Stammerne i de enkelte Aar, er det meget iøjnefaldende, at nogle Stammer, Øtofte-Stammerne og den gamle Strynø-Stamme, har givet særlig stort Udbytte i 1. Aar og til Dels ogsaa i 2. Aar, medens vild

engelsk begynder med meget lavt Udbytte i 1. Aar, men allerede 2. Aar er den paa Højde med flere af de øvrige Stammer, og fra 3. Aar har den givet højest Udbytte af alle Stammer.

Tabel 7. Oversigt over Udbytteforskell og Usikkerhed. hkg Kløverhø i 6 Aar i Gennemsnit pr. ha aarlig.

Alle Stationer.

Stamme	hkg			hkg			hkg			hkg		
	pr. ha	U ±	F U	pr. ha	U ±	F U	pr. ha	U ±	F U	pr. ha	U ±	F U
Udbytte af eller Merudbytte mod Stamme												
	Nr. 1			Nr. 2			Nr. 3			Nr. 4		
1. Morsø Øtofte	23.1			22.7			22.5					
2. Strynø Øtofte, sildig	÷0.4	0.56	0.7	÷0.2	3.05	0.1	÷0.9	2.39	0.4			
3. Vild engelsk	÷0.6	2.29	0.3	÷1.1	1.88	0.6	÷0.9	2.39	0.4	21.6		
4. Strynø	÷1.5	0.62	0.2	÷1.1	1.88	0.6	÷0.9	2.39	0.4	21.6		
5. Morsø,												
Avl paa 5. Aars Mark ..	÷2.0	1.02	2.0	÷1.6	1.22	1.3	÷1.4	1.50	0.9	÷0.5	1.27	0.4
6. Morsø, normal Avl	÷2.3	0.87	2.6	÷1.9	1.00	1.9	÷1.7	1.79	1.0	÷0.8	1.02	0.8
7. Strynø Øtofte, tidlig	÷2.3	0.64	3.6	÷1.9	0.61	3.1	÷1.7	0.63	2.7	÷0.8	0.42	1.9
8. Bayern	÷8.8	2.05	4.3	÷8.4	2.04	4.1	÷8.2	1.46	5.6	÷7.3	2.00	3.6
5. Morsø,	Nr. 5			Nr. 6			Nr. 7			Nr. 8		
Avl paa 5. Aars Mark ..	21.1			20.8			20.8			14.3		
6. Morsø, uormal Avl	÷0.3	0.65	0.5	÷0.0	0.97	0.0	÷6.5	1.97	3.3			
7. Strynø Øtofte, tidlig	÷0.3	1.16	0.3	÷0.0	0.97	0.0	÷6.5	1.97	3.3	14.3		
8. Bayern	÷6.8	1.66	4.1	÷6.5	1.52	4.3	÷6.5	1.97	3.3	14.3		

I Tabel 7 er opført Udbyttet af de enkelte Stammer og Forskellen mellem dem og de følgende Stammer i Rækken samt Usikkerheden, U, paa disse Forskelle. Det ses af Tabellen, at den aarlige Udbytteforskell mellem de enkelte Stammer og de følgende i Rækken er lille, og at Usikkerheden paa Udbytteforskellene gennemgaaende er stor, og, som det tydeligt fremgaa af Rubrikkerne F/U, Forskellen divideret med Usikkerheden, er Forskellene meget usikre. Stamme Nr. 1 kan saaledes ikke med Sikkerhed sættes over de tre følgende i Rækken, medens Forskellen mellem Nr. 1 og Nr. 5—8 er mere sikker og reel.

Tabel 8 giver i Forholdstal en Oversigt over Udbyttet af Hvidkløverstammernes Udbytte ved de enkelte Stationer i hvert af de 6 Aar.

Af Forholdstallene for Udbyttet i alle 6 Aar ses, at Forsøgsresultaterne ikke er helt overensstemmende paa de 3 Forsøgsstationer. Ved Lyngby staar vild engelsk højest i Udbytte med Forholdstal 128, medens den ved Tystofte og Askov staar betydelig lavere i Forhold til de øvrige Stammer og har For-

Tabel 8. Forholdstal for Udbyttet af Kløverhø.
Gennemsnit af alle Stammer = 100.

Nr.	Stamme	Brugsaar,			Brugsaar,			Gens. alle Aar
		1. 1929	2. 1930	3. 1931	4. 1932	5. 1933	6. 1935	
Lyngby								
1	Morsø Øtofte	121	119	107	86	110	112	112
2	Strynø Øtofte, sildig	127	111	99	70	129	110	109
3	Vild engelsk	98	115	153	245	159	108	128
4	Strynø	128	102	90	68	110	112	109
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	85	106	107	95	69	87	94
6	Morsø, normal Avl	77	91	88	98	71	98	89
7	Strynø Øtofte, tidlig	104	99	88	75	90	91	94
8	Bayern	57	59	68	67	69	82	66
Gennemsnit, hkg Kløverhø pr. ha.		19.2	28.7	15.3	7.6	5.1	21.0	16.2
Tystofte								
1	Morsø Øtofte	115	111	106	94	89	50	106
2	Strynø Øtofte, sildig	122	126	111	113	100	100	116
3	Vild engelsk	72	81	112	136	244	300	103
4	Strynø	122	92	116	105	100	50	109
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	75	119	84	104	44	50	93
6	Morsø, normal Avl	96	110	94	115	56	50	102
7	Strynø Øtofte, tidlig	103	99	104	88	78	50	98
8	Bayern	94	64	73	44	44	50	69
Gennemsnit, hkg Kløverhø pr. ha.		15.8	15.9	24.1	16.0	0.9	0.2	12.2
Askov								
1	Morsø Øtofte	124	109	107	103	114	98	111
2	Strynø Øtofte, sildig	125	103	94	95	90	105	105
3	Vild engelsk	59	103	106	112	145	109	99
4	Strynø	121	111	101	112	80	98	106
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	97	114	100	99	126	108	106
6	Morsø, normal Avl	104	94	105	103	114	103	103
7	Strynø Øtofte, tidlig	117	111	103	97	65	93	102
8	Bayern	55	56	81	79	67	85	69
Gennemsnit, hkg Kløverhø pr. ha.		53.4	34.9	41.6	23.4	22.8	31.0	34.5

holdstal 103 og 99. Denne Forskel skyldes at vild engelsk ved Lyngby allerede i 1. Brugsaar har givet forholdsvis stort Udbytte og allerede i 2. Brugsaar er blandt de højest ydende Stammer og derefter i de følgende Aar har givet højest Udbytte

af alle Stammer. Ved Tystofte og Askov har vild engelsk i 1. Brugsaar givet meget lavt Udbytte, og den er først i 3. Brugsaar blandt de højest ydende Stammer.

Morsø Øtofte, der i Gennemsnit har givet højest Udbytte af alle Stammerne, har kun været Nr. 1 ved Askov, men Nr. 2 ved Lyngby og Nr. 3 ved Tystofte. Ved Tystofte har den sildige Strynø Øtofte givet betydelig større Gennemsnitsudbytte end de andre Stammer, og den har i alle Aar givet højere Udbytte end Morsø Øtofte. Den gamle Strynø-Stamme har paa alle Stationer givet større Udbytte end den gamle Morsø-Stamme, men dens Overvægt er særlig fremtrædende ved Lyngby og mindst ved Askov. Ved Lyngby og Askov har der i øvrigt ikke været væsentlig Forskel paa denne Stamme og Strynø Øtofte.

Under Forholdstallene er i Tabel 8 for hver Station anført Udbyttet i Kløverhø i hkg pr. ha i Gennemsnit for alle Stammer. Det ses, at dette Udbytte har været højest og mest regelmæssigt ved Askov med den højeste Sommernedbør, og her har Hvidkløveren gennem alle Forsøgsaar bevaret en god og tæt Bestand. Ved Lyngby har Udbyttet været betydelig lavere, i Overensstemmelse med den lavere Sommernedbør, og Udbyttet har været stærkt aftagende fra 2. til 5. Aar under Indflydelse af Tørkeperioder i Foraar eller Sommer i disse Aar. I sidste Aar er Udbyttet tiltaget stærkt, sikkert dels som Følge af rigelig Sommernedbør i 1933 og dels paa Grund af særlig gunstige Vækstbetingelser i 1934.

Ved Tystofte med det tørreste Klima har Udbyttet været lavest. Der har i de første 4 Aar vel været en tilsyneladende god Kløverbestand, men der har været for ringe Vækst. I de to sidste Aar har Kløveren næsten været helt forsvundet, og de i Tabellen for disse Aar anførte Forholdstal er derfor uden Værdi, men de er anført for at vise, at selv under Forhold, hvor Hvidkløveren er ved at gaa helt bort, holder vild engelsk noget bedre end de danske Stammer.

I Tabel 9 er foretaget en Beregning af det samlede Udbytte i de to første Brugsaar og i de fire sidste Aar for hvert Forsøgssted for sig og for Gennemsnit af alle tre Forsøgssteder.

Tabellen viser, at de fleste Stammer har givet omtrent samme Udbytte i de to første Aar som i de fire sidste tilsammen. Vild engelsk er her en Undtagelse, idet den ved Lyngby har givet op mod 50 pCt. og ved Tystofte og Askov ca. 100 pCt.

Tabel 9.
Udbytte af Hvidkløver i 2 første og 4 sidste Aar.

Nr.	Stamme	Lyngby		Tystofte		Askov		Gennemsnit	
		1.-2.	3.-6.	1.-2.	3.-6.	1.-2.	3.-6.	1.-2.	3.-6.
		Aar	Aar	Aar	Aar	Aar	Aar	Aar	Aar
hkg pr. ha i alt									
1	Morsø Øtofte	57.4	52.0	35.9	41.4	104.0	125.1	65.8	72.8
2	Strynø Øtofte, sildig	56.2	50.1	39.8	45.8	102.5	114.7	66.0	70.2
3	Vild engelsk	51.8	72.8	24.8	51.4	67.4	137.2	47.8	87.1
4	Strynø	53.7	48.0	33.9	45.8	103.2	117.0	63.6	70.8
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	46.7	45.8	30.8	37.4	91.7	127.1	56.4	69.9
6	Morsø, normal Avl	41.0	45.1	32.7	41.7	88.2	125.8	54.0	70.9
7	Strynø Øtofte, tidlig	48.3	42.9	31.9	40.0	101.1	109.3	60.4	64.1
8	Bayern	28.0	36.8	25.1	25.1	48.8	93.8	34.0	51.7

Forholdstal

1	Morsø Øtofte	120	106	113	101	118	105	117	105
2	Strynø Øtofte, sildig	117	102	124	111	116	97	118	101
3	Vild engelsk	108	148	77	125	76	116	85	125
4	Strynø	112	98	107	111	117	98	114	101
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	97	92	97	91	104	107	101	100
6	Morsø, normal Avl	86	92	103	101	100	106	96	102
7	Strynø Øtofte, tidlig	101	87	101	97	114	92	108	92
8	Bayern	58	74	79	61	55	79	60	74

mere i de sidste Aar end i de to første Aar. Dette Forhold giver en stærk Forskydning mellem Stammerne, naar Udbyttet opgives i Forholdstal for de to Perioder. Forholdstallene for de to første Stammer gaar stærkt ned i anden Periode, medens Forholdstallene for vild engelsk stiger fra henholdsvis 108, 77 og 76 paa de tre Forsøgsstationer til 148, 125 og 116, og Gennemsnitsudbyttet stiger fra 85 til 125 saaledes, at medens vild engelsk i første Periode er Nr. 7 i Udbytterækken, er den i sidste Periode Nr. 1.

De to Strynø-Stammer, Nr. 4 og Nr. 7, har ligesom Nr. 1 og 2 givet forholdsvis større Udbytte i de to første Aar end i de to sidste, hvorimod Morsø-Stammerne, Nr. 5 og 6, har ligget paa omtrent samme Niveau i Forhold til Gennemsnit af alle Stammer i begge Perioder.

I Tabel 10 meddeles det samlede Høudbytte af Kløver og Græs i Gennemsnit for Forsøgsstederne, men for hvert enkelt Aar.

Af Forholdstallene for Gennemsnit af alle Aar ses, at denne Opgørelse af det samlede Høudbytte forrykker Forholdet mellem

Tabel 10. Udbytte af Kløver og Græs i alt.

Gennemsnit af alle Stationer.

Nr.	Stamme	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Gennemsnit
		Aar, 1929	Aar, 1930	Aar, 1931	Aar, 1932	Aar, 1933	Aar, 1934	
hkg Hø pr. ha								
1	Morsø Øtofte	64.9	69.5	69.1	58.3	44.0	49.2	59.1
2	Strynø Øtofte, sildig	66.1	69.6	67.5	55.9	39.7	46.5	57.6
3	Vild engelsk	51.8	69.6	75.0	65.7	51.1	56.9	61.7
4	Strynø	65.1	66.1	67.2	56.2	38.9	46.1	56.6
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	57.2	69.0	68.7	55.6	45.8	51.0	57.9
6	Morsø, normal Avl	59.2	64.4	67.4	56.5	42.7	49.0	56.5
7	Strynø Øtofte, tidlig	63.8	66.8	68.0	55.0	36.1	43.9	55.6
8	Bayern	50.2	50.4	58.5	46.4	32.8	39.9	46.4
Forholdstal								
1	Morsø Øtofte	109	106	102	104	106	103	105
2	Strynø Øtofte, sildig	111	106	100	99	96	97	102
3	Vild engelsk	87	106	111	117	123	119	109
4	Strynø	109	101	99	100	94	96	100
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	96	105	101	99	111	107	103
6	Morsø, normal Avl	99	98	100	101	103	103	100
7	Strynø Øtofte, tidlig	107	102	101	98	87	92	99
8	Bayern	84	77	86	83	79	83	82

Stammerne ret betydeligt. Vild engelsk kommer herved til at staa som den bedste af alle Stammerne. Den har ligget langt tilbage for de andre Stammer i 1. Aar, men i 2. Aar er den paa Højde med de bedste af Stammerne, og i de følgende Aar er den absolut i Spidsen.

Morsø Øtofte holder Forholdstallene meget jævnt i alle Aar og er i Gennemsnit Nr. 2, 4 pCt. lavere end vild engelsk, medens Strynø Øtofte, tidlig, har givet stærkere svingende Udbytte og bliver Nr. 4 i Udbytte. I øvrigt er Forskellen mellem det samlede Udbytte af Stammerne 2, 4, 5, 6 og 7 meget ringe.

Tabel 11 meddeler den botaniske S sammensætning af Høafgrøden, beregnet i Gennemsnit af de tre Forsøgssteder. For Oversigtens Skyld er der for de enkelte Forsøgsaar kun anført Kløverprocenten.

Det ses, at Kløverindholdet i Afgrøden nogenlunde har fulgt Stammernes Rækkefølge efter Udbytte. Dog har Strynø-Stammerne, særlig Nr. 4 og 7, givet forholdsvis højt Kløverindhold i Afgrøden. Vild engelsk Hvidkløver begynder med et lavt Kløverindhold i 1. Aar, relativt noget bedre i 2. Aar, for

Tabel 11. Botanisk Sammensætning.

Nr.	Stamme	Procent Kløver i Høafgrøden					Samlet Høafgrøde, 1929—1934, i Procent			
		1929	1930	1931	1932	1933	1934	Kløver	Græs	Ukrud
1	Morsø Øtofte	55.2	43.0	41.8	26.1	24.5	36.6	39.0	55.3	5.7
2	Strynø Øtofte, sildig	55.5	42.1	40.0	27.2	23.4	40.0	39.4	54.8	5.8
3	Vild engelsk	39.6	39.2	42.0	33.6	28.4	33.6	36.5	59.2	4.3
4	Strynø	55.3	41.8	41.7	28.5	21.3	39.0	39.4	54.2	6.4
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	46.9	42.9	38.0	28.2	23.8	33.9	36.3	57.9	5.8
6	Morsø, normal Avl	48.1	39.4	39.6	29.6	23.4	35.7	36.3	57.3	5.9
7	Strynø Øtofte, tidlig	51.6	41.3	40.0	25.6	18.6	36.4	37.3	56.7	6.0
8	Bayern	36.7	30.8	35.0	22.0	19.5	36.6	30.8	59.8	9.4

derefter de følgende 3 Aar at have det højeste Indhold af alle Stammer. I 6. Aar er Kløverprocenten steget stærkt for alle Stammer, men relativt mindst for vild engelsk, — der dog, som tidligere Tabeller har vist, stadig har givet det højeste Kløverudbytte. Ukrudsindholdet i Afgrøden er steget stærkt med Aarene i Forsøget ved Tystofte og især ved Lyngby. Ved Askov, hvor Kløverbstanden har været jævn gennem alle Forsøgsaar, har Ukrudsbestanden været konstant og kun ligget omkring 2 pCt.

I Gennemsnit af alle Forsøg har Ukrudsindholdet været omkring 6 pCt. i de fleste Stammer. Vild engelsk Hvidkløver har bedst kunnet holde Ukrudet nede og har i Gennemsnit 4.3 pCt., medens bayersk Hvidkløver, der hurtigt har givet en daarlig Kløverbestand, har den højeste Ukrudsprocent.

Tabel 12. Fordeling af Udbyttet i de enkelte Slæt i Procent af hele Afgrøden.

Alle Forsøg med 5 Slæt.

Nr.	Stamme	Kløver					Samlet Afgrøde				
		1. Slæt	2. Slæt	3. Slæt	4. Slæt	5. Slæt	1. Slæt	2. Slæt	3. Slæt	4. Slæt	5. Slæt
1	Morsø Øtofte	14.8	28.1	25.5	21.3	10.3	29.3	24.4	15.3	17.2	13.8
2	Strynø Øtofte, sildig	12.9	26.2	26.2	24.2	10.5	28.1	24.5	16.0	18.1	13.3
3	Vild engelsk	13.8	26.5	21.1	24.0	14.6	28.1	23.6	13.7	18.2	16.1
4	Strynø	12.2	27.3	26.5	23.8	10.2	27.7	25.1	16.0	17.6	13.6
5	Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	14.8	31.6	25.0	19.2	9.4	29.1	25.4	14.9	16.6	14.0
6	Morsø, normal Avl	13.1	31.1	27.1	18.5	10.2	27.9	25.8	16.3	16.3	13.7
7	Strynø Øtofte, tidlig	12.7	27.0	27.0	22.8	10.5	28.6	24.8	15.9	17.2	13.5
8	Bayern	11.6	28.3	27.7	17.9	14.5	28.2	27.0	16.1	14.5	14.2

I Tabel 12 er givet en Oversigt over, hvordan Stammerne har fordelt Udbyttet over Væksttiden. Til denne Beregning er kun benyttet de Forsøg, hvori der er høstet 5 Slæt.

Oversigten viser kun ringe Forskel mellem Stammerne i denne Henseende. Vild engelsk har givet en mindre Part af sin Afgrøde midt paa Sommeren, ved 3. Slæt, og til Gengæld noget mere ved sidste Slæt, medens de to gamle Morsø-Stammer, Nr. 5 og Nr. 6, har givet stor Afgrøde i 2. Slæt og forholdsvis mindre i 4. Slæt.

Tabellen viser ogsaa ved Sammenligning af Fordeling af Kløver og samlet Afgrøde paa Slætten, at 1. Slæt har givet lidt Kløver, medens især 4. Slæt har været meget kløverrig.

Tabel 13. Dato for Slæt af Hvidkløverstammer

Brugs- aar	Lyngby					Tystofte					Askov				
	1. Slæt	2. Slæt	3. Slæt	4. Slæt	5. Slæt	1. Slæt	2. Slæt	3. Slæt	4. Slæt	5. Slæt	1. Slæt	2. Slæt	3. Slæt	4. Slæt	5. Slæt
1. 1929	3-4/6	23/7	25-26/9	—	—	21/5	10/6	5/7	25/7	10/9	6/6	17/7	7/9	—	—
2. 1930	23-24/5	23-25/6	18-21/7	25/8	1/10	9/5	31/6	30/8	17/8	4/10	13-14/5	14/6	13/7	20/8	13/10
3. 1931	20/6	13/6	14-15/7	4-5/8	16-17/9	15/5	20/6	25/6	30/7	6/10	19/5	16/6	6/7	23/7	16/9
4. 1932	20/6	23/6	24/8	—	—	17/5	10/6	6/7	7/9	4/10	20/5	21/6	13/7	24/8	18/11
5. 1933	10/5	6/6	7/7	17/8	—	10/5	31/5	21/8	—	—	11/5	10/6	6/7	9/8	14/9
6. 1934	9/5	8/6	3/7	2/10	—	7/5	—	—	—	—	3/5	7/6	7/7	22/8	15/10

Tabel 13 angiver Slættiderne i de enkelte Forsøg, og det fremgaar tillige af Tabellen, at de Forsøg, som ikke er indgaaet i Beregningen i Tabel 12, er Tystofte 1933 og 1934, Lyngby 1929 og 1932—34 og Askov 1929.

Forsøgene paa de enkelte Stationer.

Tabel 14 meddeler Resultaterne af de enkelte Aars Forsøg ved hvert Forsøgssted, og i det følgende gengives de vigtigste Optegnelser om disse Forsøg.

Lyngby. Udlæget af Hvidkløveren var meget vellykket, og Bestanden var tæt og god i 1. Brugsaar, og den udviklede sig ligeledes godt i 2. Aar. I 3. Aar kom Kløveren sent i Vækst, og baade Kløver og Græs voksede svagt til i den ret tørre Sommer, medens Ukrudet bredte sig stærkt. 4. og 5. Brugsaar, 1932 og 1933, blev Hvidkløveren meget svag som Følge af for lille Nedbør. I 6. Brugsaar rettede Kløveren sig igen i et godt Foraar, men Sommertørke trykkede senere Væksten stærkt.

Tystofte. I Udlægs-Efteraaret stod baade Kløver og Rajgræs jævnt, men med en tynd og svag Plantebestand, men efter en god Overvintring

blev Bestanden dog tilfredsstillende i 1. Brugsaar 1929: Kløver og Græs groede dog ikke stærkt til, og Væksten standsedes af Sommertørke. I 2. Brugsaar kom Kløveren sent i Vækst, og i Juli Maaned standsedes Væksten helt af Tørke. I 3. Brugsaar begyndte Væksten ligeledes sent, og 1. Slæt led en Del under Tørke. I 4. Aar var Væksten god fra Foraaet, men den blev senere svag paa Grund af Tørke, og Kløveren led saa meget under Tørken, saa Bestanden blev meget svag og tynd i 5. og 6. Aar.

Askov. Udlæget lykkedes udmærket, og Kløveren gav et stort Udbytte i 1. Brugsaar. De følgende Aar var Bestanden stadig jævn og god, og selv om Kløveren i enkelte Perioder svækkedes noget af Tørke, udviklede den sig stadig godt og var endnu ved Forsøgets Afslutning god.

Tabel 14. Høudbytte af Hvidkløverstammer.
hkg pr. ha.

Stamme	1929			1930			1931			1932			1933			1934		
	Kløver	Græs	Ukrud	Kløver	Græs	Ukrud	Kløver	Græs	Ukrud	Kløver	Græs	Ukrud	Kløver	Græs	Ukrud	Kløver	Græs	Ukrud
Lyngby																		
1. Morsø Øtofte	23.3	33.1	1.0	34.1	39.7	1.5	16.4	27.5	7.8	6.3	33.1	5.8	5.6	13.5	10.8	23.5	16.7	9
2. Strynø Øtofte, sildig .	24.3	32.5	0.6	31.9	40.9	1.2	15.1	27.4	7.9	5.3	31.5	5.6	6.6	13.4	8.9	23.1	15.7	8
3. Vild engelsk	18.9	31.2	1.1	32.9	43.0	2.0	23.4	33.6	4.8	18.6	32.0	3.5	8.1	19.1	8.1	22.7	21.1	8
4. Strynø	24.5	32.4	0.6	29.2	38.3	1.5	13.7	26.1	9.1	5.2	29.4	8.6	5.6	14.6	8.4	23.5	14.3	9
5. Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	16.4	31.9	2.9	30.3	41.9	1.4	16.3	29.6	6.7	7.2	32.3	5.1	3.5	18.2	7.4	18.3	18.1	10
6. Morsø, normal Avl . . .	14.9	32.9	2.4	26.1	41.1	1.4	13.5	28.5	8.4	7.4	31.2	6.0	3.6	16.4	7.5	20.6	17.5	8
7. Strynø Øtofte, tidlig .	19.9	33.1	1.4	28.4	40.8	1.5	13.5	27.2	6.9	5.7	28.3	5.7	4.6	12.9	8.2	19.1	17.1	8
8. Bayern	11.0	33.1	1.0	17.0	35.0	1.4	10.4	23.0	7.5	5.1	28.7	6.3	3.5	12.3	8.2	17.3	14.1	9
Tystofte																		
1. Morsø Øtofte	18.2	16.9	0.6	17.7	32.3	0.9	25.5	30.9	1.9	15.0	31.8	3.8	0.8	26.2	6.6	0.1	15.5	4
2. Strynø Øtofte, sildig .	19.3	17.1	0.5	20.0	28.7	1.1	26.7	32.2	2.3	18.0	31.8	3.8	0.9	24.5	6.8	0.2	15.1	4
3. Vild engelsk	11.4	16.5	0.5	12.9	36.5	1.2	26.9	34.5	1.2	21.7	34.6	2.9	2.2	28.0	4.5	0.6	26.1	2
4. Strynø	19.3	16.7	0.8	14.6	31.1	1.1	28.0	30.4	2.2	16.8	29.6	4.2	0.9	23.4	7.3	0.1	14.1	4
5. Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	11.9	18.8	0.8	18.9	34.0	1.3	20.3	33.3	2.2	16.6	26.3	4.5	0.4	25.6	5.7	0.1	15.6	4
6. Morsø, normal Avl . . .	15.2	17.9	0.6	17.5	30.8	1.2	22.7	30.6	2.5	18.4	25.9	3.7	0.5	24.1	6.5	0.1	14.4	4
7. Strynø Øtofte, tidlig .	16.2	18.9	0.6	15.7	32.2	1.5	25.1	33.0	2.1	14.1	32.2	4.3	0.7	24.6	6.2	0.1	13.6	5
8. Bayern	14.9	19.7	0.6	10.2	30.0	2.7	17.6	23.4	4.2	7.0	24.8	6.6	0.4	13.7	11.0	0.1	8.7	4
Askov																		
1. Morsø Øtofte	66.0	34.4	1.3	38.0	44.2	0	44.7	52.1	0.4	24.2	53.7	1.1	25.9	41.8	1.5	30.3	45.6	2
2. Strynø Øtofte, sildig .	66.5	36.1	1.3	36.0	48.9	0.1	39.3	51.3	0.2	22.3	48.8	0.6	20.5	36.0	1.5	32.6	36.2	3
3. Vild engelsk	31.3	42.1	2.5	36.1	44.0	0.2	44.1	56.7	0.1	26.1	56.8	1.0	33.1	48.4	1.8	33.9	53.3	1
4. Strynø	64.3	35.9	1.0	38.9	43.5	0	42.2	49.9	0.2	26.1	47.8	0.8	18.3	36.4	1.9	30.4	38.3	3
5. Morsø, Avl paa 5. Aars Mark	52.0	34.7	1.9	39.7	39.4	0	41.8	55.9	0.2	23.2	50.9	0.6	28.7	46.3	1.5	33.4	50.5	2
6. Morsø, normal Avl . . .	55.5	36.1	2.1	32.7	42.3	0	43.8	52.1	0	24.2	51.5	1.2	26.0	41.9	1.6	31.8	48.2	1
7. Strynø Øtofte, tidlig .	62.5	37.3	1.3	38.6	41.7	0.1	43.0	53.0	0.2	22.6	51.2	0.9	14.8	34.8	1.4	28.9	35.7	3
8. Bayern	29.4	39.2	1.8	19.4	35.0	0.5	33.6	49.1	1.8	18.4	40.5	1.9	15.3	31.2	2.7	26.5	32.7	5